

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Hyszpania. — Francya. — Włochy. Niemce. — Prusy. — Dania. — Królestwo Polskie. — Księstwa Nadunajskie. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka. Sprawy krajowe.

(Mianowanie.)

Wiedeń, 8. sierpnia. Jego c. k. Mość raczył najwyższem postanowieniem z dnia 31. lipca r. b. przyjąć najlaskawiej rezygnacyę mianowanego biskupem Tarnowskim proboszcza Przemyskiej kapituły katedralnej ks. Józefa Hoppe na biskupstwo Tarnowskie, a Tarnowskiego kanonika ks. Józefa Pukalskiego mianować najlaskawiej biskupem Tarnowskim.

(Wied. Guz.)

(Dodatkowe postanowienia do programu względem rozpisania nagrody za lokomotywę dla góry Semmering.)

Wiedeń, 7. sierpnia. Ministerjum handlu, rzemiosł i budowl publicznych wydało odnośnie do ogłoszonego w marcu 1850 programu względem rozpisania nagrody za lokomotywę dla góry Semmering niektóre postanowienia dodatkowe. Są one następujące: Komisya rozpoznawcza rozstrzyga wszystkie do konkursu tego ściągające się kwestye jakiegokolwiek rodzaju, wyrokuje o treści i autentycznym wykładzie programu i własnych uchwał swoich, a nakoniec rozstrzyga także wszystkie w łonie samej komisji wytaczane kwestye o początku i zakończeniu jej funkcyi, o regulaminie jej spraw i potrzebnych w każdym razie rozporządzeń. Komisya rozpoznawcza rozstrzyga jako sad polubowny podług własnego przekonania, najlepszej wiedzy i sumienia bez ogłaszania motywów swęj uchwały i bez wszelkiej odpowiedzialności cywilnej. Powzięte w granicach kompetencyi stanowcze uchwały komisji rozpoznawczej mają ubiegający się o nagrodę (tak dla siebie jako też dla prawnych następców swoich) uważać pomiędzy sobą i w obec c. k. rządu za rozstrzygające nieodmiennym wyrokiem prawo osobiste. Żadna uchwała komisji, wciągnięta raz do protokołu i podpisana nalezyćie, niemoże być ani zniesiona ani odmieniona nawet przez jednogłośnie wotum komisji. Do powzięcia ważnej uchwały potrzebne jest współdziałanie i wotum wszystkich członków komisji rozpoznawczej włącznie z przewodniczącym tej komisji, a w razie nieobecności lub niegłosowania jednego lub kilku jej członków, wotum powołanych przez c. k. ministerjum handlu substytutów dla zastąpienia nieobecnych lub niegłosujących członków. Prezydent komisji rozpoznawczej lub zastępca jego, przewodniczy jej obradom i głosowaniom. Komisya rozpoznawcza uchwała absolutna większością głosów. Jeżeli uchwała jaka niemoże przyjść do skutku dla braku absolutnej większości głosów, wtedy wolno komisji zasięgnąć w tej mierze decyzji ministerstwa handlu, rzemiosł i budowl publicznych. Reklamacya ubiegających się o nagrodę lub ich następców prawnych przeciw formalnej ważności uchwały komisji rozpoznawczej, przeciw jej wierzytelności lub też przeciw mniemaniu przekroczeniu zakresu działalności komisji — są zakazane.

(Lit. kor. austr.)

(Czynność c. k. żandarmeryi w Siedmiogrodzie.)

Wiedeń, 7. sierpnia. Przedsiębrane przez 8 dni wspólnie patrole żandarmeryi z kilku oddziałów piechoty w górach Orlickich i Szelistyjskich w Siedmiogrodzie, zatrwożyły tak mocno przechodzących się tam od niejakożego czasu rabusiów, że znaczna część spuściła się ztamtąd w doliny. Patroli złożonej z trzech żandarmów i dwóch infanterzystów pod dowództwem dzielnego sierzanta od żandarmeryi, Hermanna, udało się po całonocnem tropieniu przydybać ze switem 28 z. m. w odosobnionej karczynie Omlaskiej 5 takich dobrze uzbrojonych łotrów, którzy natychmiast z użyciem swęj broni stanęli do odporu i bez ustanku dawali ognia przez drzwi i okna z wewnątrz karczmy. W ciągu tej dość długo trwającej walki poległo dwóch rabusiów; dwóch innych, którzy schronili się do piwnicy i ztamtąd zaczęli strzelać nanowo, zakluto bagnetami przy pomocy nadesłanego tymczasem posiłku piechoty, a 5ty umknął tyłem zaraz po rozpoczęciu walki, za którym wysłano niezwłocznie w pogon 3 żandarmów. O ile wiadomo dotąd, znajdują się pomiędzy 4 poległymi rabusiami osławieni Mikołaj Bojatu, Oasa Roman i Antoni Mergyan. Ze strony wojska otrzymał tylko wspomniany sierzant Hermann lekkie draśnięcie kulą.

(Lit. kor. austr.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 6. sierpnia. J. M. Cesarz sankcyonował organizacyę władz wojskowego pogranicza. Zaczem dotychczasowy podział

wojskowy pogranicza stanowi także prawem zasadniczem zawarowany jego podział administracyjny. Wyrzeczone zatrzymanie właściwych potąd przepisów dla całego pogranicza wojskowego ma i nadal pozostać nietknięte, jak dalece się to da pogodzić z postanowieniami zasadniczej ustawy z 7. maja. Administracya wypadła w duchu systemu wojskowego pogranicza. Najwyższy kierunek pozostaje przy ministerjum wojny. Odpowiedne czasowi ulepszenia nastąpią z czasem, mianowicie zaprowadzono już ulepszenia te w procedurze urzędów obwodowych. Obiedwie komendy wojskowe w Zagrabiu i Temeswarze stanowią główną część pogranicza.

— I dzisiaj znów nadeszły sprawozdania o podróży J. M. Cesarza do Ischl. Dla braku czasu nie podobna było urządzić odpowiednich na przyjęcie Monarchy festynów, mimoto jednak oświetlono powiększej części miejsca, przez które J. M. Cesarz nocną porą przejeżdżał, a mieszkańcy tych okolic usiłowali przy każdej sposobności okazać szczerę swe przywiązanie do swego Monarchy.

— JJ. MM. Król i Królowa saska powrócił mają z Włoch za kilka dni i w powrocie odwiedzić król. dwór bawarski w Passenhofen, gdzie przez parę dni zabawią.

— Wcielonych do c. k. armii dawniejszych honwedów rozpuszczono znów po większej części, jak dalece względy te dały się zachować. C. k. ministerjum wojny wydało teraz rozporządzenie tej treści, że odnoszące się w tej mierze gminy mają przy najbliższej rekrutacyi dostawić zastępców za dymisyonowanych w drodze nadzwyczajnej honwedów, bowiem przy asenterowaniu policzono im tych honwedów na rachunek należącego się od nich kontyngensu.

— Według doniesienia ze strony austryackiego deputowanego rozejść się już ma wkrótce europejski sejm sanitarny obradujący teraz w Paryżu, bez powzięcia żadnej stanowczej uchwały. Mają jak nateraz ułożyć niektóre tylko kwestye i zakomunikować je rządowi, i dopiero na przyszłorocznym sejmie zdecydować o nich stanowczo.

— Pan minister handlu odbywa teraz częste konferencye z sardyńskim posłem przy tutejszym dworze. Idzie jak słychać o załatwienie umieszczonego w traktacie pokoju punktu względem zawarcia wzajemnej umowy handlowej, w czem z żadnej strony nie zachodzą trudności.

(Lloyd.)

(Kurs wiedeński z 9. sierpnia 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — 96¹¹/₁₆; 4¹/₈% — 84⁷/₁₆; 4% — —. 4% z r. 1850 —; 2¹/₂% —; wylosowane 4% —. Losy z r. 1834 — —; z roku 1839 — 306³/₁₀. Wied. miejsko bank. 2¹/₂% —. Akcy bankowe — —. Akcy kolei północ. 1500. Głognickiej kolei żelaznej 692¹/₂. Odenburgskie —. Sudejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 569. Lloyd —.

Hyszpania.

(Wiadomości bieżące z Madrytu.)

Madryt, 29. lipca. Dekretem król. z dnia wczorajszego poruczono prezydentowi ministrów p. Bravo Murillo ministerjum sprawiedliwości tymczasowo podczas nieobecności ministra sprawiedliwości. — Królowa Matka wyjechała z rodziną swoją z Madrytu do St. Ildefonse. — Wczoraj przybył tu generał Aupick, francuski ambasador przy dworze tutejszym.

(P. Z.)

(Posiedzenie izby deputowanych.)

Madryt, 30. lipca. Na wczorajszem posiedzeniu izby deputowanych wniósł dep. Moyano, ażeby izbie przedłożono dokumenta odnoszące się do wynagrodzeń rozdanych przy sprzedaży dóbr narodowych. Moyano wystąpił przy tej sposobności z zaciętemi zaczepkami przeciw kilku osobom, a szczególnie przeciw domu pana Bertran de Lys (obecnego ministra spraw wewnętrznych). Posiedzenie trwało do godz. 8. Przy głosowaniu byli wszyscy członkowie ministerjalni przeciw przedłożeniu dokumentów, a wniosek deputowanego Moyano odrzucono większością 65 głosów przeciw 33. Ministrowie Bravo Murillo i Arteta opuścili salę przed głosowaniem, a tymczasowy minister marynarki p. Doral głosował za wnioskiem. Sadzą, że otrzyma dymisyę. — Dzisiaj zwołano obydwie izby dla odczytania im dekretu odraczającego ich czynność. Prezydent ministrów w wielkim uniformie, w towarzystwie swych kolegów Miraflores i Lersundi, oznajmił izbom oduosną uchwałę królewską.

(P. Z.)

Francya.

Przy składaniu komisji nieustającej zgromadzenia narodowego, — pisze *litografowana korespondencya austryacka* — uderzyła najbardziej ta okoliczność, że legitymiści i bonapartyści wspierali się przytem wzajemnie i że zatem komisye tę można uważać teraz za skombinowaną wyraz tych obudwu partyi. Dzienniki republikańskie powstają zacięcie na tę kombinacyę nazywając ją *monstrualną*, a dzienniki Girardina *Presse* i *National* występują przeciw niej z całym zapasem dotkliwego szyderstwa.

Rzecz naturalna, że ścisłość i trwałość wspomnianego związku ogranicza się tylko na niektóre najbliższe cele wspólne, i że partie te rozłączą się znowu natychmiast, gdy po osiągnięciu tych celów wyłączne interesa ich napowrót przewagę wezmą.

Lecz tyle przecież zyskano przeto na wszelki sposób, że walka, która najbliższa zapowiada przyszłość, pomiędzy ściśle połączonymi masami a tém samém łatwiej i prędzej stoczoną zostanie, niż gdyby cztery przeciwne sobie tendencje wystąpiły naraz w zapasy.

Dalsza zaś korzyść tego wypadku zasadza się na tém znowu, że komisya niustająca w terażniejszym składzie swoim niebędzie już przez niewczesną zawiść i bezzasadne niedowierzania powiększać trudności obecnego położenia, czego należałoby się obawiać wtedy, gdyby wyrażni przeciwnicy rządu byli się dostali do jej łona.

Partya legitymistyczna, jako naturalna i powołana reprezentantka wielkich interesów porządku i konserwacyi, niepowinna nigdy ze względu na wyższe cele swoje robić skrupułu z tego, aby użyć swej pomocy legalnemu rządowi, albowiem sama wzmacnia się przeto, jeżeli działa przeciw rozprzegającym i niebezpiecznym tendencyjom wszelkiego rodzaju, i dlatego też ucieszyło nas to niemało, że niektórzy reprezentanci jej nawet demokratyczną agitację przyjęli do programu swego.

Dobrze zrozumiany interes tej partyi jest wyższy nad wszelką korzyść, którąby mogła upatrywać dla siebie w tém, aby podkopywać podstawę tej władzy, która dotychczas spokój w kraju i w całej Europie utrzymywać potrafiła, a trzymać się partyi rewolucyjnej, która rozwiązanie przyszłości i graszce ślepego losu powierza. (L.k.a.)

(Posiedzenie zgromadzenia narodowego z d. 4. sierpnia.)

Paryż, 4. sierpnia. Pomimo ważności kilku dziś traktować się mających przedmiotów znajdowała się około 2 godziny ledwie tylko połowa członków zgromadzenia narodowego w sali posiedzeń. Prezydujący Dupin niemógł się przeto wstrzymać wyrzec surową naganą przeciw reprezentantom, którzy krajowi jeszcze tylko 6 sesyj mają ofiarować a mimo to nawet punktualnymi nie są. Po zwykłym podaniu petycji częścią o rewizję konstytucyi, częścią o przywrócenie prawa powszechnego głosowania przeszło zgromadzenie do porządku dziennego i przyjęło najsamprzód, (większością 417 głosów przeciw 186) ustawę upowazniająca miasto Paryż do pożyczki 50 milionów na wybudowanie centralnych podsienn i wykończenie ulicy Rivoli, chociaż p. Chapot w interesie departamentów uprawiających wino nadaremnie usiłował wyjednać zmianę przynajmniej co do powiększenia podatku od przywozu napojów aż do r. 1870. Ciekawą scenę wywołała następnie sprawa wyboru byłego prefekta i tymczasowego ministra Vaisse w departamencie du Nord. Wydział zgromadzenia narodowego mający sprawdzać ten wybór składa się przypadkowo w większości z członków góry, którzy protestując przeciw ustawie wyborowej z dnia 31. maja wybór ten uznali za nieważny. — *Schoelcher* mianowany sprawozdawcą odczytał uroczystie to sprawozdanie w którym wprowadzanie uznana jest zupełna regularność aktu wyborczego, mimo to jednak zawarta jest propozycja aby zgromadzenie ten wybór skasowało „ponieważ się odbył według list wyborczych, na których nie są wpisani wszyscy pełnoletni obywatele departamentu używający swoich praw cywilnych i politycznych.“ *Schoelcher* wspomina przytem wyraźnie, że mniejszość wydziału, składająca się z konserwatystów silnie zaprotestowała przeciw tym konkluzjom. Zgromadzenie przyjęło je także gwałtownym zgietkiem w ławkach większości i kilkakrotnem wołaniem: *Kwestya wstępna! kwestya wstępna!* Prezydujący Dupin oświadcza się także być obowiązany wnieść kwestyę wstępną, ponieważ „te konkluzje przeciwne są istniejącej ustawie.“ Odrzucono je przeto znaczną większością, wybór został uznany ważnym, a p. Vaisse proklamowany reprezentantem ludu. Przystąpiono potem z porządku dziennego do dyskusyi nad projektem rządowym względem założenia banku dla Algierji z kapitałem 3 milionów z obiegiem banknotów najwięcej trójnasób większym i z przywilejem na 20 lat. Kapitał ma być złożony zapomocą 6000 akcyj, a trzecią część ma niezwłocznie zaliczyć państwo. Projekt ten przyjęto większością 552 głosów przeciw 32 poczem zamknięto posiedzenie. (P.Z.)

(Wielka uczta na cześć londyńskiej komisji wystawy.)

Paryż, 3. sierpnia. Wczoraj wieczór o 7 godzinie zaczęła się w głównej galeryi ratuszowej wielka uczta, którą miasto Paryż urządziło na cześć londyńskiej komisji wystawy. Zaproszonych było 500 osób. Oprócz wice-prezydenta (lorda Granville) i członków królewskiej komisji wystawy w Londynie, tudzież wysłanych tam komisarzy reprezentowanych na wystawie narodów obecni byli na uczcie lord-major, Aldermen i obadwaj szeryfowie londyńskiej City, ciała dyplomatyczne, ministrowie, najwyżsi urzędnicy, kilku marszałków i generałów, arcybiskup paryzki, burmistrzowie najważniejszych miast handlowych i fabrycznych we Francyi. W czasie obiadu przegrywała wyborna orkiestra. Przy końcu obiadu powstał prefekt Sekwany i wniósł zdrowie prezydenta republiki, którego popiersie przed nim stało, a potem następujący toast:

„Mości Panowie! Wnoszę toast na cześć szlachetnych gości miasta Paryża; na cześć komisji zajmującej się z polecenia królowej angielskiej urządzeniem wystawy; na cześć księcia Alberta, jej dostojnego prezydenta; komisji wykonawczej i międzynarodowego sądu przysięgłych, której mistrzowskie prace tyle dodały świetności wielkiej wystawie. Cześć zbawiennemu pomysłowi, który w jednym gmachu zgromadził cuda ludzkiego przemysłu! Na tym przemysłowym

kongresie, na tym prawdziwym kongresie pokoju zapominają ludy zbliżając się do siebie dawne niesnaski, a w obliczu arcy-dzieł wszystkich chcą odtąd być tylko jedną rodziną. Z uczuciem dumy zapisuje miasto Paryż dzień 2. sierpnia r. 1851 w swoje miejskie roczniki; jest to dla niego dzień pamiętny, którego drogie wspomnienia zachowają jego reprezentanci. Dzięki naszym gościom, że przyszli usiąść przy tej serdecznej biesiedzie. Gmach miejski przyjmuje ich z uczuciem dumy. Zdrowie naszych gości; zdrowie dostojnych reprezentantów przemysłowego jenuzsu wszystkich narodów, zdrowie królewskiej komisji londyńskiej, zdrowie międzynarodowego sądu przysięgłych!

Śród długo trwających powszechnych oklasków spełniono ten toast. Lord Granville miał potem dłuższą mowę dziękczynną w której uczcił zasługi rządu francuzkiego i francuzkiej industrii około pomyslnego urzeczywistnienia powziętej przez księcia Alberta idei powszechnej przemysłowej wystawy, wspomniął także zaszczytnie o zwiedzających tę wystawę Francuzach wszystkich stanów, aż do robotnika i rolnika. Rzekł potem:

Długo już umieli znakomici mężowie obydwóch narodów wzajemnie oceniać zasługi swoich sąsiadów zamorskich; ale lud angielski mógł w ciągu wieków poznać Francuzów tylko z ich waleczności i jenuzsu wojennego. Po upływie 36 lat pokoju podała wystawa rodakom moim wszystkich klas sposobność przypatrzenia się z blizka owym umysłowym i moralnym przymiotom, któremi się tak odznaczają Francuzi w sztukach pokoju. (Brawo! Brawo!) Olbrzymi, bezprzykładowy krok uczyniono w tym roku ku wytepieniu narodowych antypaty i przesądów.

Lord Granville zakończył swoją mowę toastem na polityczną, socyjalną i handlową pomyslną miasta Paryża, co przyjęto długimi hucznie oklaskami. Następnie przemówił prezydent paryzkiej rady miejskiej wnosząc toast na cześć lordmajora i miasta Londynu, poczem lordmajor, po krótkiej przemowie spełnił toast na cześć prefekta Sekwany i miasta Paryża. W końcu zawołał jeszcze Alderman Salomons głośno „hurrah!“ na cześć miasta Paryża, które trzykrotnie powtórzyli goście angielscy. Po uczcie dano kawę w salonach prefekta Sekwany, a zakończono przedstawieniem teatralnym w sali tronu i wielkim koncertem w głównej galeryi, znaczna liczba dam angielskich i francuzkich proszona była na koncert i teatr.

Na wszystkie uroczystości, które się w tych dniach odbywają, przesłano rozmaitym korespondentom znakomitych niemieckich i angielskich dzienników zaproszenia. Lordmajor zamysła ze swojej strony dać wielką ucztę w City i zaprosił już na nią pana Berger i członków rady municypalnej miasta Paryża. — Od niejakiego czasu wydaje prefektura polieyi codziennie 300 paszportów do Anglii — a przybywa tu w przecięciu dziennie 150 Anglików. (Lloyd.)

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, środa, 6. sierpnia, 8. godz. wieczór. Prezydent republiki odbył przegląd wojsk na polu Marsa. Forcade został areztowany. (P.S.A.)

Włochy.

(Przegląd terażniejszych frakcyi w izbie turyńskiej.)

Turyn. *Gazzetta del Trentino* zawięra przegląd terażniejszych frakcyi w izbie turyńskiej. Według niej, tworzy prawe i lewe centrum prawdziwą partyę konstytucyjną, ostateczna lewa jest republikańską, a ostateczna prawa „czarna“ — jak-to się pomieniony dziennik wyraża. Na czele prawego centrum stał dawniej hrabia Cauour, terażniejszy minister finansów; obecnie partya ta nie ma wyraźnego przywódcy, i tylko powoduje się jeszcze najwięcej wpływem dawnego swego przywódcy Revel, który chociaż nie zawsze głosuje za ministeryum, jednak trzyma się stale zasad konstytucyjnych. Ostateczna prawa miała dawniej za przywódcę deputowanego Palluela, teraz również nie ma żadnego i składa się z 18 członków: Monabrea, Palluel, Despina, Justin, Pistard, de Martinel, Forcet, de Villette, d'Aviernos, Spinola, Chapeion, Morgelles, Marongin, Falqui-Pes, Borazzi, Pernisetti, Bensoni, de Livet. Dwunastu z nich jest z Sabaudyi, dwóch z wyspy Sardynii. Lewe centrum liczy 26 głosów, i uznaje za swego przywódcę p. Ratazzi, byłego ministra demokratycznego. Posiada on znaczne zdolności, i byłby w terażniejszym gabinecie zajął zapewne miejsce ministra spraw wewnętrznych, gdyby samo jego nazwisko nie było już dla dyplomacyi kompromitującym. Ta frakcyja izby wiele tem błdzi, że nie zachowuje żadnej karności i nie ma programu. Lanza głosuje najczęściej z lewą, Buffa nie raz z prawem centrum. Ostateczna lewa mocno się przeciw tej frakcyi oburza, i ztąd tak częste pojedynki między członkami obu tych stronnictw, jak to niedawno temu wydarzyło się między deputowanymi Richellini i Correntini. — Ostateczna Lewa sła za głosem dep. Mantelli; cofnął on się jednak, poznawszy że toby go za daleko zaprowadziło. Również postąpił sobie i Pescatore. Teraz są koryfeuszami tej partyi Mellani i Dupreti, do których przyłączyli się Tecchio, Correnti, Moja, Lyons, Borella, Robecchi, Simonetta, Bastien, Corquet, Aspron i inni. Brofferio idzie osobną swoją drogą, a Valerio mimo swych politycznych przyjaciół nie ma żadnej wspólnej sobie partyi. Z tego zestawienia okazuje się, że rezultat głosowania nigdy nie jest pewny, i że ministeryum dla braku stałej większości musi się nie raz uciekać do kwestyi gabinetowych.

W tej porze znajdują się prawie wszyscy ministrowie w podróży; prezydent jest w Genuy, Gioja w kąpielach w Courmajour, Paleocapa przegląda rozpoczęte na Simplon budowy i udać się ma w dal-

sza podróż służbową do Avona. Deforesta nie objął jeszcze spraw po ministrze Siccardi, i znajduje się w Nizza. (Lld.) — (Depeze telegraficzne.)

Turyn, 5. sierpnia. Wyborcze kolegium w Nizza wybrało ministra sprawiedliwości Deforesta deputowanym 278 głosami przeciw 34. Propozycje Rzymu dla załatwienia nieporozumień kościelnych są jak słyhać następujące: Przywrócenie duchownych posad arcybiskupom Fransoni i Marongiu, i zrzeczenie się ze strony państwa postanowień względem ślubów cywilnych i sekularyzacji dóbr kościelnych. (L. k. a.)

Genua, 4. sierpnia. Przedsiębiorca wojskowych robót fortyfikacyjnych w Casole odprawił temi dniami połowę swoich robotników, około 250 osób. Ludzie ci udali się na miejsce robót i wstrzymywali drugich przemocą od roboty. Batalion saperów obsadził most i miejsce robót; konnica została skonsygnowana. Wojskowe środki ostrożności trwają ciągle.

Modena, 4. sierpnia. Dzień imienin Jęj Mości Cesarzowy Maryi Anny obchodzono tu z wielką uroczystością. (L. k. a.)

Niemce.

(Sprawy sejmu związkowego.)

Frankfurt, 2. sierpnia. Zgromadzenie związkowe zebrało się wprawdzie w tym tygodniu dwa razy dnia 29. i 30. z. m., było to jednak w istocie tylko jedno posiedzenie, ponieważ dnia 29. niemożna było załatwić wszystkich przedmiotów nad którymi potrzeba było się naradzać; między innemi załatwiono także zażalenie miasta Hamburga w ten sposób, że zgromadzenie związkowe oświadczyło, iż należy pozostawić do woli komenderującemu generałowi, poczynić te rozporządzenia wojskowe, które pod względem strategicznym uważa za potrzebne. — Z południowych i z południowo-zachodnich Niemiec nadchodzą wiadomości o powodziach, o uszkodzeniach dróg komunikacyjnych i o zatamowaniu komunikacji w wielu miejscach. — Do wzmiankowanej już uchwały sejmu związkowego na protestacye angielskiego i francuskiego rządu przeciw wstąpieniu całej Austrii do związku a wystąpieniu prowincyi Prus i Poznania, nieprzystąpili posłowie z Luxemburg-Linburg i z Holstein-Lauenburg. (Austr.)

(Związek administracji niemieckich kolei żelaznych.)

Otworzone w Norymbergii na dniu 28. lipca jeneralne zgromadzenie niemieckiego związku kolei żelaznych zasługuje już dlatego na szczególniejszą uwagę, że na posiedzeniach jego mają być przedłożone rozmaite wnioski odnoszące się tak do wewnętrznej organizacyi związku, jako też do działalności jego na zewnątrz. Przy sposobności podajemy tu niektóre historyczne szczegóły o powstaniu tego związku i o dotychczasowej czynności jego. W listopadzie 1846 zebrało się najpierw 10 dyrekcji pruskich kolei żelaznych, które ułożyły statut dla zjednoczenia wszystkich dyrekcji pruskich kolei żelaznych. Podług 1. paragrafu tego statutu miał główny cel tego związku dla zjednoczonych administracji zasadzać się na tem, aby „popierały zgodnie usiłowania swoje i tym sposobem czuwały nietylko nad własnym interesem swoim, ale i nad interesem publiczności użytkującej z rozmaitych kolei żelaznych.“ Gdy potem w czerwcu roku 1847 odbyło się w Kolonii pierwsze jeneralne zgromadzenie tego związku, składał się on już z 20 dyrekcji kolei żelaznych. Na tem zgromadzeniu przedłożono i przyjęto jednogłośnie wniosek, aby związku tego nieograniczać tylko na pruskie koleje żelazne, lecz aby przyjęto do niego wszystkie administracye niemieckich kolei żelaznych. Porozesłane niezwłocznie w tym duchu zaproszenia odniosły tak pomyślny skutek, że na jeneralne zgromadzenie, które z końcem listopada 1847 odbyło się w Hamburgu, przybyło 42 deputowanych niemieckich administracji kolei żelaznych, z których 40 należało już do związku. Tak więc, że „zjednoczenia pruskich dyrekcji kolei żelaznych“ wyszedł „związek administracji niemieckich kolei żelaznych.“ Zgromadzenie w Hamburgu zajmowało się głównie ułożeniem nowego statutu i porządku czynności dla związku, ustanowieniem regulaminu związkowego dla handlu przewozowego, transportu podróżnych i t. p. i innemi tego rodzaju pracami. Dalsze obrady miały na celu oznaczenie wspólnego etatu dla obliczenia wydatków przy kolejach żelaznych, ogłoszenie gazety kolei żelaznych urzędowym organem związku, załatwienie wniosków względem ułatwień w ekspedowaniu poczty zamorskiej i t. p. Następne zgromadzenie miało odbyć się w Wiedniu, lecz odbyło się na początku sierpnia 1848 w Dreźnie, ponieważ ówczesne stosunki w Wiedniu przeszkodziły wykonaniu pierwotnego zamiaru. Na tem zgromadzeniu było reprezentowanych 44 administracji kolei żelaznych, a pomiędzy temi jako świeżo wcielone dyrekcye austriackich, saksońskich i kurheskich kolei państwa. Przedmiotem obrad tą razą była rewizya ułożonych w Hamburgu rozmaitych regulaminów i obszernie wnioski względem tych środków, które do ułatwień jednościi w administracji niemieckich kolei żelaznych i wspólnego ustawodawstwa dla kolei niemieckich posłużyć mają. — Na następnym zgromadzeniu jeneralnym, które odbyło się w Wiedniu przy końcu października 1849, było reprezentowanych 45 administracji kolei żelaznych. Zgromadzenie to potwierdziło w głównych punktach wypracowany przez komisję normalny etat dla obliczenia wydatków, a nanowo zredagowany regulamin związkowy i umowa względem handlu przewozowego zostały stanowczo uchwalone i do publikacyi podane. Najważniejszym jednak przedmiotem obrad na tem zgromadzeniu był wniosek ściągający się do projektów przedłożonych ze strony hanowerskich administracji kolei żelaznych, względem uchwalenia wspólnych przepisów ku urządzeniu niemieckich kolei żelaznych osobliwie co do jednakowej konstrukcyi kolei i jednokowej czynności. Po dokładnem rozważeniu tego wniosku uchwa-

liło zgromadzenie, aby nad projektami temi naradziło się osobne zgromadzenie techników wszystkich niemieckich kolei żelaznych, a potem rezultat swoich obrad przedłożyło przyszłemu zgromadzeniu jeneralnemu do ostatecznej decyzji. To zgromadzenie techników odbyło się w lutym roku zeszłego w Berlinie. Skutkiem jego obrad było ustanowienie wspólnych przepisów pod względem handlu przewozowego na niemieckich kolejach związkowych; ułożenie głównego planu konstrukcyi dla kolei niemieckich i utworzenie związku techników przy niemieckich kolejach żelaznych. — Nakoniec odbyło się w lipcu roku zeszłego ostatnie zgromadzenie jeneralne w Akwisgranie. Do związku przyłączyły się przez ten czas administracye bawarskich, wirtemberskich i pruskich kolei państwa i dyrekcya kolei żelaznej Lübeck-Büchen; zatem składał się cały związek wówczas z 48 rządowych i prywatnych administracji kolei żelaznych. Uchwały jeneralnego zgromadzenia w Akwisgranie, na którym znajdowali się także jako goście deputowani belgijskich kolei rządowych i franeuskiej kolei północnej, odnosiły się głównie do przyjęcia zaproponowanych przez zgromadzenie techników wspólnych postanowień co do głównej treści; do niektórych odmian w postanowieniach regulaminu związkowego; do projektów względem założenia towarzystwa wzajemnej asekuracyi kolei żelaznych; do stosunku kolei żelaznych do urzędów pocztowych, cłowych i podatkowych, do ułożenia powszechnej statystyki niemieckich kolei żelaznych; do udziału w przedsięwziętem ze strony brunświckiej administracji kolei żelaznych wydaniu wielkiej karty niemieckich kolei żelaznych i t. p. W tym roku ma być przedłożony wniosek, aby na przyszłość załatwiała sprawy związku złożone z siedmiu administracji prezydium podług ustanowionych w tej mierze przepisów. (Austr.)

(Kurs giełdy frankfurckiej z 6. sierpnia.)

Metal. austr. 5% — 81 $\frac{1}{2}$; 4 $\frac{1}{2}$ % 71 $\frac{3}{8}$. Akeye bank. 1254. Sardyńskie — Hyszpańskie 3% — 35 $\frac{1}{16}$. Wiedeńskie 100 $\frac{1}{2}$.

Prusy.

(Mający się odbyć w Berlinie niemiecki kongres pocztowy.)

Berlin, 4. sierpnia. Niemiecki kongres pocztowy mający się tu zebrać d. 15. b. m. według art. 68. tak zwaną niemiecko-austriacką konwencyi pocztowej, składa się z pełnomocników wszystkich państw, które przystąpiły do tej konwencyi, a obrady jego będą wielkiej wagi. W pierwszym rzędzie przedmiotów przeznaczonych do dyskusyi stoi sprawa uregulowania wewnętrznych stosunków stowarzyszenia, mianowicie rozkład dochodów — punkt z którym się łączy powszechny interes —, następnie wejdzie może kongres w układy z zagranicą względem uregulowania poczty według wspólnych zasad. *Nat. Ztg.* donosi, że może także pełnomocnicy niemieckich państw przybędą tu d. 15go b. m., i że może przyjdzie do tymczasowego przynajmniej ustanowienia preliminarjów do powszechniej europejskiej konwencyi pocztowej. (Ll.)

(Kurs giełdy berlińskiej z 7. sierpnia.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 107 $\frac{1}{4}$. 4 $\frac{1}{2}$ % z r. 1850 — 103 $\frac{3}{4}$ l. Obligacye długu państwa 89 $\frac{1}{4}$ l. Akeye bank. 102. Frydrychsdory. 13 $\frac{1}{12}$. Inne złoto za 5 tal. 8 $\frac{7}{12}$. Austr. banknoty —.

Dania.

(Projekta zgromadzenia Notablów.)

Kopenhaga, 2. sierpnia. *Gazeta Berlingska* umieściła w numerze wczorajszym przyjęty 14 głosami projekt na zgromadzeniu Notablów, który co do głównej treści zgadza się z planem rządowym. Najważniejsze zmiany są następujące: *W pierwszym artykule* w którym wyrzeczono, że duńska monarchya stanowi niepodzielną całość, uczyniono uwagę co do pogodzenia spraw cłowych i pocztowych, aby usiłowano skutecznie to w drodze umowy. W art. II. o stosunku *Holsztynu z Danią* (w tym następnym artykule nie wspomniono o Lauenburgu, natomiast dodano art. IX., w którym jest w szczególności mowa o stosunkach tego księstwa), znajduje się dodatek tej treści, że później wydane będą rozporządzenia względem zaciągu żołnierza z pośród ludności Holsztynu dla wspólnej floty. W art. III., według którego znajdujące się przy boku króla urzędowe organa Holsztynu mają zabierać w radzie państwa głos i miejsce we wszystkich sprawach obchodzących *monarchye jako całość niepodzielną*, w taki sam sposób jaki przysługują duńskim ministrom — nie umieszczono tego warunku, że wspólne sprawy prawodawstwa pertraktowane być mają najprzód w wydziale sejmu duńskiego z jednej, a z drugiej strony w wydziale holsztyńskiego i lauenburgskiego sejmu. *W czwartym artykule* wyszczególniającym wszelkie sprawy, dla których ułatwienia Szlezwig ma otrzymać sejm osobny i osobną administracyę, nie wspomniono o sprawach kościelnych i publicznego oświecenia. Według *piątego artykułu* wyrzeczono wspólność tych spraw z duńskimi tego rodzaju. Po tym artykule umieszczono szósty, który się w projekcie rządowym nie znajduje. Osnowa jego jest następująca: Duńska i niemiecka narodowość w księstwie Szlezwigskim używać ma równego prawa i jednakięj ochrony. Zmiana odnosząca się do kwestyi duńskiego i niemieckiego języka w kościele i w szkole, mogłaby nastąpić jedynie tylko za zgodą wspólnego sejmu i sejmu szlezwigskiego. Artykuł VII. zawiera w sprzeczności z VI. podobnego brzmienia artykułem projektu rządowego względem urzędów obchodzących zarówno Szlezwig i Holsztyn — następujące postanowienia: 1) Z przychodów z kanału edredonskiego przypada połowa przewyżki dla księstwa Holsztynu. 2) Przymusowa spólność co do pewnych zabezpieczeń od ognia ma być zniesiona. 3) Dopóki uczniowie szlezwigscy na uniwersytecie w Kiel będą używać tych samych korzyści jak i holsztyńscy, dopóty księstwo Szlezwig wypłacać będzie dla tej wszechnicy pewną

roczną kwotę, mającą się obliczyć stosownie do mnogości liczby niemieckiej części mieszkańców. 4) Pod jakimi warunkami Holsztyńscy mogą być przyjmowani do zakładu głucho-niemych i zakładu obłąkanych w mieście Szlezwigu, a pod jakimi kondycjami skazani w księstwie Szlezwigu do więzień publicznych w Glückstadt, mają się obydwie strony dobrowolnie w tej mierze ułożyć. — Kanał drezdeński oddaje się pod dozór wspólną dla księstwa Szlezwigu i duńskiego królestwa zwierzchności cłowej, a zresztą pozostawać mają wyzspomniane urzędy pod administracją i prawodawczą władzą tego księstwa, w którym istnieją. Nowe dołączony artykuł VIII. opiewa, że zmiany wyszczególnionych tam postanowień, jak dalece sięgają się do stosunków między różnymi częściami monarchii, nastąpić mogą tylko za przyzwoleniem prawodawczej władzy tych części, do których postanowienia te się odnoszą. W końcu opiewa artykuł IX.: Księstwo Lauenburg należeć ma do związku niemieckiego. Zawarte w pierwszej części art. I. postanowienia ważne są i dla tego księstwa, a stosunki jego do innych części duńskiej monarchii będą swego czasu bliżej oznaczone. Dla wszelkich spraw, które według art. I. nie są wspólne dla całej monarchii, otrzymuje księstwo własną swoją administrację i sejm swój, który łącznie z królem ma władzę ustawodawczą. (Gaz. Wrocł.)

Królestwo Polskie.

(Bieg powozów pocztowych z osobami z Petersburga do Warszawy i odwrotnie. — Wezbranie wód. — Najwyższy rozkaz Jego ces. Mości.)

Warszawa, 4. sierpnia. Z rozporządzenia departamentu pocztowego urządzony został i już się odbywa bieg powozów osobowych z Petersburga wprost do Warszawy i nawzajem. Powozy te wychodzą z Warszawy w poniedziałek, środę i piątek o godzinie 4ej po południu, a z Petersburga w poniedziałek, czwartek i sobotę. — Opłata od jednej osoby wynosi a) za całą odległość z Petersburga do Warszawy lub nawzajem: za miejsca w powozach odchodzących z Petersburga w czwartek, a z Warszawy w środę, wewnątrz powozu rs. 48, zewnątrz rs. 35; za miejsca zaś w powozach wyprawianych w inne dni, wewnątrz powozu rs. 45, zewnątrz rs. 33. b) za całą odległość z Warszawy do Kowna lub nawzajem, bez różnicy dnia w którym powóz odchodzi, za miejsca wewnątrz powozu rs. 15, zewnątrz rs. 13. W razie niezajęcia miejsc przez osoby udające się z Warszawy wprost do Petersburga i nawzajem, podróżni mogą się zapisywać na jazdę do miejsc między Petersburgiem i Kownem położonych, za opłatą podług taryfy szczegółowej, znajdującej się w ekspedycji pocztowej w Warszawie. Każdy podróżny może z sobą zabrać rzeczy 20 funtów bezpłatnie, od rzeczy zaś nad tę wagę obowiązany opłacić po kop. 5 od funta na wszelką odległość. Bieg pocztowy osobowych z Warszawy do Kowna i nawzajem dotąd istniejący, pozostaje bez odmiany.

— Odebrano urzędową wiadomość, że mieszkańcy niektórych wiosek nad brzegami rzek Bugu, Narwi i Broku położonych, przez wezbranie tychże w dniu 19. z. m. skutkiem ulewnych deszczów nastąpiło, znaczne szkody w polach, łąkach i ogrodach ponieśli.

— Najjaśniejszy Cesarz w skutku uchwały komitetu pp. ministrów, z dnia 5. czerwca r. b. Najwyżej rozkazał raczył: Kuratora honorowego gimnazjum w Niemirowie, szambelana dworu Jego Cesarskiej Mości, hrabiego Bolesława Potockiego, ze względu na znaczne ofiary jego na założenie tegoż gimnazjum, oraz ze względu na inne chwalebne uczynki tegoż na korzyść wychowania młodzieży, zatwierdzić na teraźniejszym urzędzie przy rzeczonym gimnazjum na czas nieograniczony, a zarazem urząd pomieniony rozkazał wyłączyć z liczby należących do wyboru szlachty, dopóki hrabia Potocki będzie kuratorem gimnazjum Niemirowskiego.

Księstwa Naddunajskie.

(Wiadomości z nad ujścia Sawy.)

Do *Const. Bl.* piszą z nad ujścia Sawy pod dniem 28. lipca: Podróżni przybywający z wewnątrz kraju do Belgradu, opowiadają, że pod Negotiną i Cupiną stoją wojska w obozach, których przeznaczenie niewiadome jeszcze. — Na wezwanie ministerstwa zjechali się do Belgradu wszyscy starostowie i otrzymali tam ustne instrukcje. Często także odbywają się tu posiedzenia tajne, a najwyżsi urzędnicy państwa są tak dalece obciążeni różnymi sprawami, że nikogo nieprzypuszczają do siebie. — W obwodzie Sabockim ustawiono straż wzdłuż Dunaju; również w obwodzie Semendryjskim i Negotyńskim. Mówią, że użyto tych środków ostrożności dla zapobieżenia niespodzianemu przejściu hawiającego w Mehadii Vučica. Podług innych zaś oczekują w Zemlinie przejazdu księcia Miłosza, który zamysła udać się do dóbr swoich na Wołoszczyznę; zatem być może, że kordon

ten ustawiono dla jego bezpieczeństwa. — Jeneralny konsul Radio-saoljevic wyrobił u rządu serbskiego pozwolenie na to, aby w dziedzińcu gmachu konsularnego wybudować kościół katolicki, będzie to pierwszy tego rodzaju kościół na ziemi serbskiej. Papieżki nuncjusz przyjeżdżał tu umyślnie dla załatwienia tej sprawy, lecz życzeniu jego, aby wybudować kościół na innym miejscu obok gmachu konsularnego, niechciano uczynić zadość. (Ll.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie)

Lwów, 11. sierpnia. Na naszym dzisiejszym targu sprzedawano korzec żyta po 16r.45k., jęczmienia 11r.15k., owsa 9r.53k., grochu 7r.30k. Za cetnar siana płacono 3r., okłotów 1r.52k. Sąg drzewa bukowego kosztował 26r.30k., sosnowego 22r.30k. w. w. — Pszenicy, prosa, hreczki, grochu i drzewa dębowego nie było na targu. Mąka, krupy, masło itd. w cenach dawniejszych.

(Ceny targowe w obwodzie Sandeckim.)

Nowy Sącz, 4. sierpnia. W ostatnich dwóch tygodniach zeszłego miesiąca płacono na targach w Starym Sączu, Nowym Targu i Nowym Sączu w przecięciu za korzec pszenicy 24r.30k.—27r.20k.—25r.10k., żyta 20r.30k.—21r.10k.—20r.35k., jęczmienia 16r.30k.—17r.5k.—15r., owsa 9r.30k.—11r.10k.—9r.50k., hreczki 12r.—0—10r., tureckiej pszenicy 20r.—23r.55k.—18r.45k., ziemniaków 5r. 30k.—0—7r.5k. Za cetnar siana 2r.—3r.—2r.30k., wełny 55r.—0—150r., nasienia konicza 80r.—0—45r. Sąg drzewa twardego kosztował 11r.45k.—10r.30k.—16r., miękkiego 8r.10k.—8r.—12r. Funt mięsa wołowego sprzedawano po 10k.—15k.—10k., i garniec okowity po 5r.30k.—3r.—4r.35k. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 12. sierpnia.

	gotówka		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	28	5	32
Dukat cesarski	5	32	5	36
Półimperyal zł. rosyjski	9	28	9	32
Rubel śr. rosyjski	1	50	1	51
Talar pruski	1	43	1	45
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	21	1	22
Galicyskie listy zastawne za 100 złr.	86	28	86	52

(Kurs listów zast. w Tow. kredyt. z 11. sierpnia.)

Towarzystwo kred. kupuje l. z. po 87 za 100 złr.

przedaje po 87½ za 100 złr.

(Kurs wekslowy wiedeński z 9. sierpnia.)

Amsterdam — p. 2. m. Augsburg 118½ l. uso. Frankfurt 117¾ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 173¾ l. 2. m. Liworna 116½ l. 2. m. Londyn 11.36. l. 2. m. Medyolan — Marsylia 139½ l. Paryż 139½ l. Bukareszt — Konstantynopol — Agio duk. ces. 22¾.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 11. sierpnia.

Hr. Ożarowski Konstanty, z Grzymałówki. — Hr. Dzieduszycki Eugeniusz z Krakowa. — Hr. Działyńska Emilia, z Drohobycza. — Baron Brunicki Piotr, z Busowisk. — PP. Udrycki Adolf, z Choronowa. — Medwey Franciszek, z Stupnicy. — Niezabitowski Franc., z Krakowa. — Pieglowski Eustachy, z Winogradu. — Szczepański Tadeusz, z Czajkowiec.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 11. sierpnia.

Hr. Komorowski Franc., do Zborowa. — Hr. Baworowski Józef, do Złoczowa. — Hr. Siemiński Konstanty, do Bartatowa. — PP. Wojna Ignacy, do Pietrzyca. — Udrycki Adolf, do Złoczowa. — Głogowski Artur, do Bojaniec.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 10. sierpnia.

Pora	Barometr wmiarzewied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan tem- peratury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 " 11	+ 13°	+ 20,5°	wschodni	pogod.
2 god.pp.	27 1 7	+ 20,5°	+ 13°	połud.-wschodni	" ☉
10 g. w.	28 0 9	+ 15°		—	pochm.

TEATR.

Dziś: opera niem.: „Czaar und Zimmermann.“

Kraków, 8. sierpnia. *Czas* pisze: Donosiliśmy poprzednio, że artysta rodak nasz p. Sosnowski, bawiący od lat kilku w Rzymie, darował na korzyść pogorzalców Krakowskich dzieło własnego pomysłu i dłuta, t. j. grupę Antygony wykonaną w marmurze Carrara. Dziś donosimy z prawdziwą przyjemnością, że dar ten pod dwoma względami znakomity, raz jako dzieło sztuki, drugi raz, jako ofiara nie małej wartości, dana przez artystę rodaka, przybył w dniu wczorajszym do Krakowa, dzięki staraniom głównie prezesowej ko-

mitetu pogorzeli Zofii z hr. Branickich Potockiej, tudzież przychylności Wysokiego krajowego ministerium, które na sprowadzenie go do kraju bez opłaty cła zezwolić raczyło. — Komitet pogorzeli zajmuje się bezzwłocznie rozpakowaniem go i ustawieniem w miejscu, gdzieby go znawcy i miłośnicy sztuki widzieć i ocenić mogli. — O wykonaniu tego zamiaru nie omieszkamy w swoim czasie donieść czytelnikom naszym.